

લેખક : અન્નાર અહમદ સાદિક

તાજેતરમાં ઉમ્મત મુસ્લિમહ ખૂબ જ કપરા સમયથી પસાર થઈ રહી છે અને તેના ઉપર આપત્તિઓ, મુસીબતોના કાળા વાદળો તો શું સફેદ વાદળો પણ દમનના કોરડા રૂપે વરસી રહ્યા છે અને તોફાની આંધીઓનો ઝંઝાવાત આ ઉમ્મતને તેના મૂળ સમેત ઉખાડી ફેંકવા તત્પર છે. તેમ છતાં આ ઉમ્મત રોજેરોજ ઇલ્લાહ, બેદીની, નાસ્તિકતા, શિર્ક, બિદ'અત, દુરાચાર, અપરાધો, ગુનાહોના નરકા-ગારમાં ઘડેલાતી જઈ રહી છે. અલ્લાહ સાથે હમેશનો જે કોલ કરાર કરેલો તેને પિસરી જઈ અને તેમના વજૂદનો મકસદ ભૂલી જઈ તોહીદના અકીદાથી બેપરવા થઈ ચૂકી છે. જેના કારણે તેમની રૂહાનિચ્ચત (આત્મીયતા) જખમી જખમી થઈ ચૂકી છે. તેમની એકતા પડી ભાંગી છે તેમની પિયાર શક્તિ, દિલ અને દિમાગ બહેર મારી ગયા છે. તેમની તાકાત અને જોમ જેના વડે તેઓ હથિયાર વગર પણ લડાઈના મેદાનમાં અલ્લાહુ અકબરના ગગનભેદી નારા સાથે ફુટી પડતા હતા. આજે તે કાયરતામાં પરિણમી ચૂકી છે. હજુ કાલ સુધી આ ઉમ્મતે પોતાના અખલાક, સંસ્કારો, સભ્યતાઓની લોકોમાં એક છાપ ઉભી કરી હતી આજે તેના આ ઉચ્ચ સંસ્કારોની રૂઠ, પ્રાણ શૈતાનોના લોખંડી પાંજરાઓમાં બંધ થઈ દમ તોડતી અંતિમ સ્વાસો લઈ રહી છે. ટૂંકસાર એ કે આ ઉમ્મતની તબાહી અને બરબાદીનો એક અનંત સીલસીલો ચાલુ થઈ ગયો છે. જે રોકાવાનું નામ જ નથી લેતો. જયારે કે અગાઉ પણ આ ઉમ્મત ઉપર મુસીબતો આવતી હતી અને રોકાઈ જતી હતી અને આ ઉમ્મત પોતાના ઈમાન અને ચકીનની રોશનીમાં ખૂબ જ જલ્દી મજબૂત અને અપાર તાકાત ધરાવતી અલ્લાહની દોરડીને પકડી લેતી હતી જેનાથી તેને આ મરણતોલ બીમારીઓથી સિફા તંદુરસ્તી મળી જતી હતી અને તે ખૂબ જલ્દી બેઠી થઈ જતી હતી.

ઈસ્લામી શરીયતની અંદર એવી બિદ'અતો અને ખુરાફત, બેકાર કામો ઘડી કાઢવામાં આવ્યા છે જેમનો ઈસ્લામ સાથે કોઈ જ જાતનો સંબંધ કે નાતો નથી. જેમ કે મઝારપરસ્તી, મઝારો ઉપર ગૂલપોશી (કુલહાર), ફાતિહા ખ્વાની, બુઝગોની કદમબોસી, તીજા, ચહેલુમ, રજબના ફૂંડા, શા'બાનના મહીનામાં જાત જાતના કામો અને ચીરાગાં (લાઈટીંગ) એટલી હદે કે દિવાળીનો અવસર પણ ઝાંખો લાગે.

આજે બધા ખોટા કામો પૈકી મઝારો, દરગાહો ઉપર થતા 'ઉર્સ' ના આયોજનો અને તેના સંદર્ભમાં ત્યાં મેળા અને ઉત્સવો ઉજવવા પણ છે. જે અકીદાએ તોહીદ (એકેસ્પરવાદ) પિરૂઢ એક મોટો પડકાર એન ચેલેંજ છે. અમો નીચેની લાઈનોમાં વાચકમિત્રોનું ધ્યાન આ આપઘડત બિદ'અત તરફ કેન્દ્રિત કરવતા શરીયતની રોશનીમાં તેનું પોસ્ટરમોર્ટમ કરવાની કોશિશ કરીએ છીએ.

ઉર્સનો શાબ્દિક અર્થ :

આદરણીય વાચકો ! આ ઉર્સ શું છે ? તેની શરીયત માન્ય હકીકત ઉપર સંપૂર્ણ પ્રકાશ નાખતા પહેલા શબ્દોશના હિસાબે તેનો શાબ્દિક અર્થ અને તેની વ્યાખ્યાને પિગતવાર સમજવાની કોશિશ કરીએ.

“ઉર્સ” અરબી ભાષાનો પુરૂષ લીંગ શબ્દ છે. તેનો અર્થ શાદીની દા'વત, નિકાહનું ખાણુ, તઆમે વલીમહ (નિકાહ પછીનું નવદંપતિના મેળાપ પછીનું ભોજન) શાદીની મહેમાનગતિ જેવો અર્થ થાય છે.

ફરહંગે આસિફિચ્ચહ નામની શબ્દકોશની કિતાબમાં તેનો લાક્ષણિક અને કાલ્પનિક અર્થ આ પ્રમાણે કર્યું છે. બુઝુર્ગો અથવા મુશિદોની વાર્ષિક ફાતિહાની મજલિસ જે તેમની મરણ તિથીએ યોજવામાં આવે છે અને તેમાં અમુક જગ્યાએ કલ્વાલી, નાચગાનના પ્રોગ્રામો થાય છે.

ફરહંગે આસિફિચ્ચહ ઉર્ફ શબ્દકોશ છે જેથી સમાજની અંદર થઈ રહેલ આ ખોટા કામને જોતા જનાબ મૌલવી આસિફસાહેબે તેનો કાલ્પનિક પ્રણાલિગત અર્થ ઉચ્ચાર્યો છે અને કાયદેસરની શરીયતની પરિભાષામાં થતો અર્થ નથી લખ્યો અને અરબી શબ્દોશ લેખકોએ ફક્ત શાદી અને વલીમહના ભોજનનો અર્થ લખ્યો છે. જો કે ઉર્સ શરીયત માન્ય પરિભાષામાં તેનો અર્થ કંઈક આમ થાય છે. “શાદી, પિવાહના અવસરે દુલ્હા તરફથી વલીમહની દા'વત ખવડાવવી” અને આ દા'વત નબી (સ.અ.વ.) ની સુન્નત પણ છે. જેમાં કોઈ જાતનો કોઈ મસ્લકી મતભેદ નથી. બલ્કે નબી (સ.અ.વ.) ના ફરમાનની રોશનીમાં દુલ્હા ઉપર વલીમહની દા'વત ફરજિયાત છે. સમ્માનીય સહાબી હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઓફ (રઝિ.) એ એક અન્સારી સ્ત્રી સાથે લગ્ન કર્યા તે સમયે નબી (સ.અ.વ.) એ તેમને ફરમાવ્યું, વલીમો કરો ફક્ત એક બકરીથી જ કેમ ન હોય ? (બુખારી)

શબ્દકોશ શાસ્ત્રીઓ અને મજકૂર હદીષના અનુસંધાને આ લેખ લખનાર ખૂબ જ અદબ સાથે અરજ કરે છે કે નેક બુઝુર્ગો, અને ઓલિયાએ કિરામ (રહ.) ની વરસીઓ ઉપર જાતના ઉર્સોનું આયોજનનો શો અર્થ છે ?

ઉર્સ એક તવારીખી નિરીક્ષણ :

ઉર્સના શાબ્દિક અર્થ અને તેની પિગત ઉપર એક ઉડતી નજર કર્યા પછી તેના ઇતિહાસ અને શરૂઆત ઉપર પણ એક ઉડતી નજર કરવી ખૂબ જ જરૂરી એન યોગ્ય જણાય છે અને એ પણ ધ્યાનમાં રખાવતો જાઉં કે ઉર્સનું જે વર્તમાન રૂપ છે તે નિઃસંદેહ બુત પરસ્તી (મૂર્તિપૂજા)નું જ એક પ્રકાર છે. જેથી અમે ટૂંકમાં બુત પરસ્તી સંબંધે કુર'આન અને સુન્નતના હવાલાઓથી તેની

અતિહાસિક હકીકત જૂની છે. ત્યારબાદ ઇસ્લામલાહ આપ ખુદ અંદાજે કાઢી શકશો કે ઉર્સોના આયોજનનું બુત પરસ્તી સાથે કેટલો ચોલીદામનનો સંબંધ છે.

કુર'આન અને હદીષનું અધ્યયન આપણને સાવચેત, માહિતગાર કરે છે કે સૌપ્રથમ જે કોમ (સમૂદાય) બુત પરસ્તી (મૂર્તિપૂજા) જેવા બરબાદ કરનાર રોગમાં સપડાઈ તે નૂહ (અ.સ.) ની કોમ હતી. હઝરત નૂહ (અ.સ.) ની કોમમાં અમુક એવા નેક અને બુઝુર્ગ ઔલિયા હતા જેમની દીની (ધાર્મિક) મામલાઓમાં તાબેદારી કરવામાં આવતી હતી, નૂહ (અ.સ.) ની કોમ તેમને પોતાના વડીલ અને પેશવા સરદાર તરીકે માનતી હતી. જ્યારે આ વડીલો વફાત પામ્યા તો શૈતાને તેમના અનુયાયીઓના દિલોમાં એ વાત નાખવી શરૂ કરી કે શું તમે તમારા વડીલોની યાદ તાજી રાખવા નથી માંગતા ? અગર યાદ તાજી રાખવા માંગતા હોવ તો તમારે એમ કરવું જોઈએ કે તમારા આ વડીલો જ્યાં બેસતા હતા ત્યાં તેમના નામો સાથે તેમની પ્રતિમાઓ, મૂર્તિઓ સ્થાપિત કરી દો. તેમણે આગળ પાછળનું કાંઈ પિયાર કર્યા વગર પોતાના વડીલોના આંધળા પ્રેમમાં આવી જઈ શૈતાનની ચાલમાં ફસાઈ ગયા. આ વાતની કુર'આન અને હદીષ આવી રીતે પુષ્ટિ કરે છે.

સહીહ બુખારી શરીફમાં હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રઝિ.) નું વર્ણન છે કે અલ્લાહ તઆલાનું ફરમાન અર્થાત્ : “તેઓએ (નૂહ અ.સ. ની કોમના લોકો) કહ્યું : આપણા મા'બૂદો (પૂજ્યો) ને બિલકુલ છોડશો નહીં અને “વદ, સુવાઅ, ચગૂસ, ચઉક અને નસ્ર” ને પણ કદી છોડશો નહીં.” (સૂરએ નૂહ આ.નં. ૨૩)

ઇમામ બુખારી (રહ.) એ તેમની સહીહમાં વદ, સુવાઅ, ચગૂસ, ચઉક અને નસ્રની વ્યાખ્યામાં આ હદીષ નકલ કરી છે આ (વદ, સુવાઅ, ચગૂસ, ચઉક અને નસ્ર) બધા નૂહ (અ.સ.) ની કોમના એક લોકો હતા. જ્યારે મરી ગયા તો શૈતાને તેમના પરિવારજનોને એ વાત સમજાવી કે આ નેક લોકો જ્યાં બેસતા હતા ત્યાં તેમની યાદગારરૂપે પત્થર સ્થાપિત કરો અને તે પત્થરોને તેમના નામથી પોકારો. તેમણે એવું જ કર્યું પછી જ્યારે આ લોકો ગુજરી ગયા અને ઇલ્મ, જ્ઞાન જતું રહ્યું તો તેમની ઓલાદે આ વડીલોની પૂજા શરૂ કરી દીધી.

આ બાબત અલ્લામહ ઇબ્નુલ-કેસ્થિમ (રહ.) ફરમાવે છે : જ્યારે તેઓ ગુજરી ગયા તો પ્રથમ આ લોકો તેમની કબરોના મુજાવર બન્યા ત્યારબાદ તેમની મૂર્તિઓ યાદગાર રૂપે બનાવી પછી લાંબો સમય જતા તેમની ઇબાદત, પૂજા શરૂ કરી દીધી. (કિતાબુ તવહીદ પા.નં.૬૫)

ઉપરોક્ત લખાણથી જણાઈ આવે છે કે નૂહ (અ.સ.) ની કોમ બુઝુર્ગો, વડીલો અને વલીઓથી જરૂરતથીવધારે મહોબ્બતના કારણે આ વડીલો અને નેક લોકો સંબંધે અંધવિશ્વાસ, ખોટી માન્યતાને કારણે શિર્ક (અલ્લાહ સાથે અન્યની ઇબાદત) જેવા મસમોટા ગુનાહનો શિકાર બની ગઈ. ત્યારબાદ શૈતાને સમય પારખી એવો તો સાણસામાં લીધો કે આપનાર પેઢીને બુતપરસ્તી અને બૂત બનાવવાના રસીયા અને સર્જક બનાવી દીધા, તેમજ એ વાત પણ સ્પષ્ટ થઈ ગઈ કે બુત પરસ્તીની શરૂઆત બુઝુર્ગો, વડીલો સાથે પ્રેમનો અતિરેક, ખોટી માન્યતા, શ્રદ્ધાના પરિણામ સ્વરૂપ થઈ છે અને મહોબ્બતનો અતિરેક માણસને જહાલત, અજ્ઞાનતાના ખાડામાં ઉઘે મોઢે નાખી દે છે.

શરીયતની દ્રષ્ટિએ ઉર્સની હકીકત :

ઉર્સ ન તો ઇસ્લામી શરીયતનો કોઈ ભાગ છે અને ન તો ઇસ્લામમાં તેના જાઈઝ, ઉચિતન, યોગ્ય હોવાનો કોઈ સ્વરૂપ નજરે પડે છે. ઉર્સ યોજનાના કામોની ઇજાઝત, અનુમતિ ન તો અલ્લાહના રસૂલ (સ.અ.વ.) એ આપી છે, ન તો આપ (સ.અ.વ.) પછી સહાબએ કિરામ, ખુલફાએ રાશેદીન, અને ન તો તેમના પછી તાબેઈન, તબ્એ તાબેઈનમાંથી કોઈએ આ કામ કર્યું છે.

ચારેય મશહુર ઇમામોએ પણ આ કામ કર્યું નથી કે તેમના સાગરિતોએ પણ આ મુશરેકાના અમલને કર્યું નથી, બલકે સાચું તો એ છે કે તેઓ કબરોના સંબંધે આ ઉર્સને જાણતા પણ ન હતા, જ્યારે કે તેમના સમયમાં મક્કા, મદીના, તાઈફ, બસ્રા અને કુફા વગેરેમાં સહાબએ કિરામ (રઝિ.) ની અસંખ્ય કબરો જાહેરમાં જોવા મળતી હતી પરંતુ આ લોકોએ કે ઉમ્મતના અન્ય લોકોએ ન તો તેમનો ક્યારેય ઉર્સ ઉજવ્યો અને ન તો તેમનાથી મન્નત, માનતાઓ માંગી કેમ કે તેમને એ વાતની બરાબર ખબર હતી કે અલ્લાહના રસૂલ (સ.અ.વ.) એ કબરો ઉપર ઉર્સ જેવા મેળાઓ યોજવા, ઇદ જેવા પ્રસંગો ઉજવવાથી સખત શબ્દોમાં મનાઈ કરી હતી. નબી (સ.અ.વ.) એ ફરમાવ્યું અર્થાત્ : મારી કબરને મેળા અને પ્રસંગો ઉજવવાની જગ્યા બનાવી લેશો નહીં. (અબૂદાઉદ કિતાબુલ્મ-નાસિક)

બીજી જગ્યાએ દુઆ કરતા કહ્યું : હે અલ્લાહ ! મારી કબરને કોઈ એવો બૂત બનાવજે નહીં જેની પુજા કરવામાં આવે. (મુઅત્તા ઇમામ માલિક) તેમજ નબી (સ.અ.વ.) એ મરણાવસ્થામાં આ બદદુઆ (શ્રાપ) કરેલી “ચહૂદી અને નસારા (ઇસાઈઓ) ઉપર અલ્લાહની લ'અનત થજો. તેમણે તેમના નબીઓની કબરોને ઇબાદતગાહ બનાવી લીધી (બુખારી, મુસ્લિમ) વધુમાં આપ (સ.અ.વ.) એ તેમની ઉમ્મતને આ હુકમ કર્યો કે સાવચેત રહેજો ! તમારાથી અગાઉના લોકો પોતાના નબીઓની કબરોને ઇબાદતગાહ બનાવતા હતા. ખબરદાર ! તમે કબરોને ઇબાદતગાહ બનાવશો નહીં હું તમને તેની મનાઈ કહું છું. (મુસ્લિમ)

ઉર્સ પ્રસંગે સ્ત્રીઓ નવયુવાન છોકરીઓની મસમોટી ભીડ જામે છે. બલકે તેમની હાજરીથી જ મઝારો દરગાહો શોભતી નજર આવે છે. એ જ કારણ છે કે કબરની ઝિયારત (દર્શન) કરનારા ઓછા અને છોકરીઓની ઝિયારત કરનારા દર્શકો વધારે હોય છે.

હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ (રઝિ.) થી વર્ણન છે કે રસૂલ (સ.અ.વ.) એ કબરોની ઝિયારત કરનારી સ્ત્રીઓ ઉપર લઅનત કરી અને તેમના ઉપર પાણી લા'નત (શ્રાપ) કરી છે જે કબરોને મસ્જિદો બનાવી લે છે અને તેમાં યિરાગ (દીવા) જલાવે છે. (તિર્મિઝી, ઇબ્નેમાજહ)

ઉપરોક્ત દલીલોથી એ વાત સ્પષ્ટ થઈ ગઈ કે ઉર્સનો શરીયતથી કોઈ સંબંધ નથી અને જે વસ્તુ શરીયતથી સંબંધિત નથી તેની બાબત નબી (સ.અ.વ.) નું ફરમાન છે અર્થાત્ : જેણે મારી શરીયતમાં નવી વાત પેદા કરી જે શરીયતમાં હતી નહીં તો તે નવી કબૂલ કરવા લાયક નથી (બુખારી કિતાબુસ્સુલ્હ) તેમજ નબી (સ.અ.વ.) એ ફરમાવ્યું અર્થાત્ : જે માણસે એવો અમલ કર્યો જે મારો અમલ નથી તો તે અમલ (કામ) રદ પાત્ર છે. (બુખારી કિતાબુલ્એનસામ)

અલ્લાહનું ફરમાન છે અર્થાત્ : અને રસૂલ (સ.અ.વ.) તમને જે કંઈ આપે તેને લઈ લો (તે કામ કરો) અને જે વસ્તુથી રોકે તેનાથી રોકાઈ જાવ. (સૂરએ અલ્હશ આ.નં. ૬૩)

ઉર્સ બાબત અકાબિર ઉલમાના ફતવા :

શાહ વલિયુલ્લાહ મુહમ્મિસ દહેલવી (રહ.) ફરમાવે છે અર્થાત્ : જે લોકો (ખ્વાજા મુઈનુદીનની કબર ઉપર) અજમેર અથવા સાલાર મસ્જિદ ગાઝીના મઝાર ઉપર અથવા આવી જ અન્ય જગ્યાઓ ઉપર તેમનાથી પોતાની જરૂરિયાત અને મુરાદો માંગવા જાય છે તેમનો ગુનાહ કતલ અને ઝિના (વ્યભિચાર) થી પાણી વધુ છે. (તફ્હીમાતે ઇલહિય્યહ ભાગ-૨, પા.નં. ૪૫)

શાહ અબ્દુલ અઝીઝ મુહમ્મિસ દહેલવીનો ફતવો :

કબરો ઉપર વાર્ષિક સંમેલન (ઉર્સ) યોજવું અને તેમાં ઇદની જેમ કિંમતી વસ્ત્રો પહેરીને જવું, તેમાં નાચગાન ઢોલ-ઢમાકા, તેમની ઉપર સજદહ અને તવાફ કરવા બધું જ હરામ છે. બલ્કે આ બધા કામો કરવામાં કુફ્રનો સંદેહ રહે છે. (ફતવા અઝીઝિય્યહ ભાગ-૧, પા.નં. ૪૦)

મૌલવી મુહમ્મદ ઇરફાન અલી રિઝવીનો ફતવો :

અફસોસ સદ અફસોસ આ જમાનમાં આ'રાસ એટલે કે ઉર્સોને મેળા (મેલો) બનાવી લેવામાં આવ્યા છે, રંડીઓ (નર્તકી) નું નાચ થાય છે, ઢોલ-તબલા વાગે છે, હારમોનીયમ વગાડવામાં આવે છે અને નવાઈની વાત એ છે કે આ બધા કામોને જાઈઝ (યોગ્ય) બલ્કે અલ્લાહની નિકટતા પ્રાપ્તિનું માધ્યમ અને વસીલો સમજવામાં આવે છે, તેનાથી રોકનારાઓની નિંદા કરવામાં આવે છે. સામાન્ય આમ માણસો તો એકબાજુ સારા એવા પઢેલા-ભણેલા શિક્ષિત દરગાહના સજ્જદાનશીનો પણ આવી બલાઓ મુસીબતોમાં સપડાયેલા નજર આવે છે. “સીમાઅ (ગીત સાંભળી મસ્તીમાં ઝુમવું) ની અંદર વાજંત્રો શાંભળવાથી તેઓ દૂર નથી રહેતા બલ્કે તેનો તેમને શોખ હોય છે. જયારે કે વાજા, વાજંત્ર તદ્દન હરામ છે. (ઇરફાને હિદાયત : લેખક-મૌલવી મુસ્તફા રઝા કાદરી સાહેબજાદા (પુત્ર) મૌલાના અહમદ રઝાખાં બરૈલવી - છાપી પ્રસિદ્ધ કરનાર : જમાઅતે રઝા મુસ્તફા બરૈલી (૧૩૪૩ હિજરી)

ઉપરોક્ત ફતવાઓના પ્રકાશમાં ઉર્સના સમયે ઢોલ, વાજા, નાચગાન તેમજ કવ્વાલીની મહેફિલ માટે કવ્વાલ અને કવ્વાલણ (સ્ત્રી) ને બોલાવવા, સરકસ, મોતનો ફૂવો અને થિયેટરો લગાડવા, મહિલાઓ અને નવજુવાન છોકરીઓનું પુરૂષોના ટોળામાં આવવું અને પુરૂષો છોકરાઓનું આ તકથી ફાયદો ઉઠાવી છોકરીઓની છેડતી કરવી, હજારો-લાખો રૂપિયાની ચાદરો ચઢાવવી, મઝારો, દરગાહોની આજુબાજુ ઘંઘાદારી મૌલવીઓની તકરીરો, બયાનોની મહેફિલો યોજવા માટે દુકાને દુકાને અને રસ્તાઓ ઉપર ચાલતા ટેમ્પો રીક્ષાઓ, રાહદારીઓથી બળજબરીપૂર્વક પૈસા વસુલ કરવા જેવા અનેક વાહિયાત કામો શું આ મઝારો અને દરગાહોમાં દફન થએલા ઓલિયાએ કિરામતી તા'લીમ પિરૂઝ નથી ?

માનનીય વાચકમિત્રો ! કુર'આન અને સુન્નત, સલફ સાલેહીન અને બરૈલવી આલિમોના ફતવાઓથી પણ એ વાત સ્પષ્ટ થઈ ગઈ કે ઉર્સનું આયોજન ઇસ્લામની અંદર જાઈઝ નથી. અબ્દુલ કાદિર ગુલાની (રહ.) હઝરત ખ્વાજા મુઈનુદીન અજમેરી, સુલ્તાન નિઝામુદીન ઓલિયા કે યહ્યા મૂનીરી (રહ.) કે બીજા કોઈ બુઝુર્ગનો ઉર્સ ઉજવવો, તેમની કબર ઉપર રોશની, યિરાગાં કરવી, મેલાઓ લગાડવા, નાચગાન અને કવ્વાલીના પ્રોગ્રામ રાખવા તે બધા કામો ઇસ્લામી શરીયતનું જાહેર ઉલ્લંઘન છે. આવા કામો કરનારાઓ ઇસ્લામ અને મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) માટે કલંક સમાન છે.

ખુલાસો એ કે ઉર્સોનું આયોજન શરીયતની હદો ઓળંગવા અને ગુનાહો, બુરાઈઓને ગળે લગાડવા સમાન છે.

હે આદમની ઓલાદ ! અલ્લાહ સાથે કરેલો વાયદો યાદ કરો. (તું અમારો રબ છે અને તારી જ ઇબાદત કરીશું) અને અલ્લાહના સ્વામિમાન, કુદરતના કોપ અને ક્રોધને પડકારો નહીં. નહીં તો યાદ રાખો તેની લાઠી (ડંડા) માં અવાજ નથી. એ પહેલા કે તેનો કોરડો તમારા પર પિંઝાય, સમજદારીથી કામ અને કાકલુદી સાથે રડી-રડીને પોતાના ગુનાહોની માફી માંગો અને પોતાના જીવનની નવી શરૂઆત આજથી અને અત્યારથી જ કરી દો.